

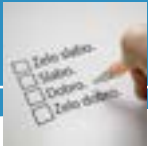
...majšca!
verjetno še
ti s hudo po
im kolegom
l, da imam
rodila se huj
v en mesec že
ogah.
...ato se ti ishr
ca pomisli na
ne bi bilo tebe,
počutila precej
Tudi moji star
hvalixni.

Nana Cajhen, Nevenka Drusany, Dragica Kapko,
Martina Križaj Ortar in Marja Bešter Turk

Gradim slovenski jezik 5

DODATNO GRADIVO K DELOVNEMU ZVEZKU
ZA SLOVENŠČINO V 5. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

POSODOBLJENA IZDAJA

2 PROSIM, DA ODGOVORIŠ NA NASLEDNJA VPRAŠANJA

13. naloga

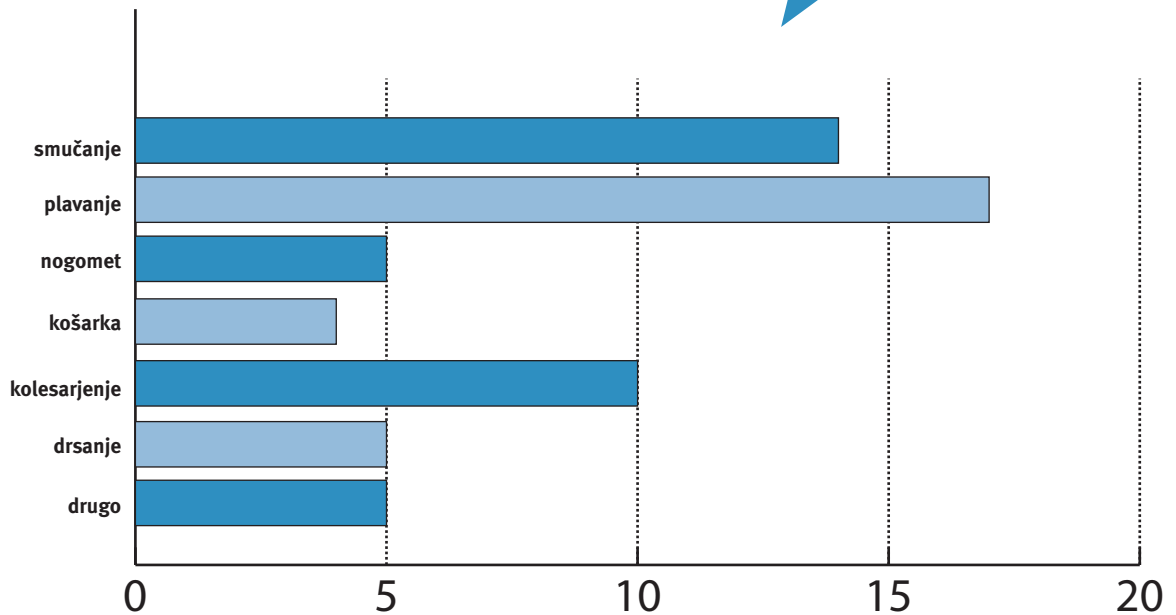
Oglej si diagrama in reši nalogi.

1. Ali se rad ukvarjaš s športom?

N = 100 učencev 5. razreda

2. Kateri šport ti je najljubši?

N = 60 učencev 5. razreda

2 PROSIM, DA ODGOVORIŠ NA NASLEDNJA VPRAŠANJA

A) Odgovori na vprašanja.

Na kateri vprašanji so odgovorili učenci? _____

Učenci katerega razreda so odgovorili na vprašanji? _____

Koliko učencev je odgovorilo na 1. vprašanje? _____

Kateri učenci so odgovorili na 2. vprašanje? _____

Koliko jih je bilo? _____

S katero obliko diagrama so prikazani odgovori učencev na 1. vprašanje? _____

S katero obliko diagrama so prikazani odgovori učencev na 2. vprašanje? _____

B) Obkroži DA ali NE.

Več kot polovica učencev 5. razreda se zelo rada ukvarja s športom. DA NE

Učenci, ki se zelo radi ukvarjajo s športom, imajo najraje drsanje. DA NE

Smučanje je po priljubljenosti na tretjem mestu. DA NE

Košarka in nogomet sta enako priljubljena. DA NE

Kolesarjenje je bolj priljubljeno od plavanja. DA NE

15. naloga

Preberi besedili in reši nalogi.

1

Boštjan: *Dober dan, gospa Krečič!*

Lahko vstopim?

Učiteljica: *O, dober dan, Boštjan!*

Seveda, kar vstopi!

Boštjan: *Oprostite, samo nekaj bi Vas rad vprašal.*

Učiteljica: *Kar vprašaj.*

Boštjan: *Ali mogoče že veste, kdo bo letos urejal šolski časopis? Ga boste še Vi?*

Učiteljica: *Gospa Snoj ga bo. Boš tudi letos v uredniškem odboru?*

Boštjan: *Ja, še naprej bi rad sodeloval kot fotograf.*

Učiteljica: *Lepo! Kar pri njej se oglasi.*

Boštjan: *Hvala. Na svidenje.*

Učiteljica: *Na svidenje.*

2

Gaj: *O, živijo, Jan!*

Jan: *Zdravo! Kje si se pa potepal med počitnicami? Nič te nisem videl.*

Gaj: *Bil sem pri teti v Trenti. Bilo je super!*

Jan: *Jaz pa sem hodil s starši v hribe.*

Gaj: *Tudi jaz sem šel s teto in stricem na Kanin. Fantastično, ti rečem!*

Jan: *Mi smo bili na Kisovcu, na Krvavcu pa na Jezerskem ... Saj veš, da ne hodimo na morje.*

Gaj: *No, pa se je spet začela šola!*

Jan: *Ja, proti koncu počitnic sem kar težko čakal, kdaj se bo začel pouk.*

Zaradi frendov, veš.

Gaj: *Ej, se vidiva po pouku. Čav!*

Jan: *Čav!*

A)

O čem sta se pogovarjala prva sogovorca? _____

O čem pa druga sogovorca? _____

Kje sta se verjetno pogovarjala prva sogovorca in kje druga? _____

Kaj je naredil Boštjan, ko je stopil v prostor? _____

Kako ga je pozdravila učiteljica? _____

Ali sta se Boštjan in učiteljica tikala ali vikala? _____

Ali sta ravnala prav? DA NE

Pojasni svoje mnenje. _____

S katerim pozdravom sta se poslovila? _____

Kako je Gaj pozdravil Jana? _____

Kako pa je Jan Gaja? _____

3 ŽIVIJO, OČI! – DOBER DAN, GOSPOD KOCIJAN!

Ali sta se Gaj in Jan tikala ali vikala? _____

Ali sta ravnala prav? DA NE

Pojasni svoje mnenje. _____

S katerim pozdravom sta se poslovila? _____

Kateri pogovor je uraden? _____

Po čem tako sklepaš? _____

B) Dopolni preglednico. Podatke poišči v besedilih.

	NEURADNI POGOVOR	URADNI POGOVOR
pozdrav ob prihodu		
nagovor sogovorca		
tikanje/vikanje		
pozdrav ob odhodu		

C) Ali sta besedi *super* in *frend* knjižni? DA NE

Kateri besedi bi namesto njiju uporabila učiteljica slovenščine?

Č) Iz besedil prepiši tri lastna imena bitij in tri zemljepisna lastna imena.

Piši s pisanimi črkami.

Lastna imena bitij: _____

Zemljepisna lastna imena: _____

4 VSE NAJBOLJŠE! – ISKRENE ČESTITKE!

8. naloga

A) Preberi naslednje trditve o voščilih in čestitkah in določi, ali so pravilne.

Voščilo in čestitka sta enaki besedili.	DA	NE
Lepe želje za prihodnost izrekamo s čestitko.	DA	NE
V voščilu in čestitki izpustimo kraj in čas pisanja.	DA	NE
Podpišemo se samo v voščilu.	DA	NE
V uradnem voščilu se podpišemo z imenom in priimkom.	DA	NE
Uradno voščilo se loči od neuradnega.	DA	NE
V uradnem voščilu in čestitki naslovnika tikamo.	DA	NE

Popravi napačne trditve in jih popravljene napiši na črte.

B) Sofija je hotela voščiti babici za rojstni dan. Pri tem je naredila kar nekaj napak. Popravi njeno besedilo.

Cenjena gospa babica!

Čestitam Vam k Vašemu rojstnemu dnevu. Želim Vam, da bi bili še veliko veliko let med nami.

Vaša vnukinja Sofija

14. naloga

A) Besedilo, ki ga boš prebral, je iz učbenika za naravoslovje in tehniko.

Kaj bi storil, če bi vam učitelj/učiteljica povedala, da bo naslednji dan preverjala poznavanje snovi iz tega besedila?

- a) Besedilo bi samo preletel.
- b) Besedilo bi večkrat prebral, nato pa bi se ga naučil na pamet.
- c) Besedilo bi podrobno prebral, nato pa bi izdelal miselni vzorec ali preglednico (povzel bi ključne besede in bistvene podatke) ter si ga/jo skušal čim bolje zapomniti.
- č) Besedilo bi prepisal.

B) Preberi besedilo in nato reši naloge.

Ljudje si pripravimo hrano iz živil v svoji okolici, npr. kupimo jih v trgovini ali na tržnici, pridelamo jih na vrtu ali njivi, priredimo jih v hlevu.

Hrana je potrebna za telesni in duševni razvoj ter za ohranjanje zdravja. Pri uživanju hrane moramo paziti ne le na to, da je ne zaužijemo preveč ali premalo, temveč tudi na to, da vsebuje vse snovi, ki jih potrebuje telo. V naši hrani morajo biti štiri temeljne skupine: ogljikovi hidrati, beljakovine, maščobe ter vitamini in minerali.

Ogljikove hidrate vsebujejo živila rastlinskega izvora, npr. moka, sladkor, testenine, riž, polenta, krompir ... So predvsem vir energije.

Beljakovine so snovi, iz katerih je zgrajeno naše telo, zato so pomembne predvsem za otroke, ki rastejo. Več jih je v živilih živalskega izvora, npr. v mesu, ribah, jajcih in mleku. Tudi nekaj živil rastlinskega izvora vsebuje precej beljakovin – to so predvsem stročnice (npr. fižol, soja).

Maščobe so predvsem vir energije, vsebujejo pa tudi nekaj pomembnih vitaminov. So v živilih rastlinskega in živalskega izvora. Maščoba iz rastlin je olje; izdelujejo ga iz semen oljčne repice, sončnic ali buč, iz oljk, iz koruznih kalčkov ipd. Maščobi živalskega izvora sta mast in maslo, ki ga izdelujejo iz mleka.

Vitamini in minerali, ki so potrebni za pravilno delovanje telesa, so predvsem v živilih rastlinskega izvora, tj. v sadju in zelenjavi. Sadje in zelenjava vsebujeta tudi veliko vlaknin in te so pomembne za našo prebavo.

Prerejeno po: M. Marhl idr., Raziskujem in ustvarjam, učbenik za naravoslovje in tehniko v 5. razredu osnovne šole, Mladinska knjiga Založba, Ljubljana 2006.

C) O čem govori besedilo? _____

Č) O čem govorita prva odstavka? Poveži.

Prvi odstavek govori o pripravi in izvoru hrane.

Drugi odstavek govori o pomenu hrane in o njenih nujnih sestavinah.

Odgovori.

Kje dobimo živila za pripravo hrane? _____

Čemu potrebujemo hrano? _____

Katere snovi iz hrane potrebuje naše telo? _____

D) Obkroži črko pred pravilnim nadaljevanjem.

V zadnjih štirih odstavkih je podrobneje predstavljeno,

- a) čemu potrebujemo hrano.
- b) kje dobimo živila za pripravo hrane.
- c) katere snovi iz hrane potrebuje naše telo.
- č) čemu potrebujemo posamezne snovi iz hrane in v katerih živilih jih najdemo.

E) Da si boš lažje zapomnil vsebino zadnjih štirih odstavkov, iz njih prepiši podatke v naslednjo preglednico.

TEMELJNE SKUPINE SNOVI V HRANI	VLOGA/POMEN DANE SNOVI	IZVOR/NAHAJALIŠČE DANE SNOVI

8 BESEDILO POTUJE OD UST DO UST

F) S pomočjo rešitev nalog Č, D in E napiši obnovo besedila. Besedilu daj tudi naslov; lahko si pomagaš z nalogo C.

G) Svojo obnovo primerjaj z obnovami sošolcev. Ugotovi podobnosti in razlike. Če je treba, svojo obnovo popravi in pojasni svoje popravke.

H) Preveri, ali si si dobro zapomnil podatke iz besedila. Odpravi napake v naslednjih trditvah.

a) Rastemo, se razvijamo in ohranjamo svoje zdravje ne glede na vrsto in količino hrane.

b) Hrana je za živa bitja tudi vir energije.

c) V hrani morata biti le dve temeljni skupini snovi: beljakovine in maščobe.

č) Ogljikovi hidrati ter vitamini in minerali so živalskega izvora.

d) Rastlinskega in živalskega izvora so beljakovine in maščobe.

e) Vitamini so tudi v maščobah.

f) Živila pripravljamo iz hrane.

g) Vlakinine izboljšujejo prebavo.

I) Podčrtaj živila, ki vsebujejo beljakovine, in obkroži živila z ogljikovimi hidrati.

sladkor, olje, jajca, mleko, testenine, fižol, sadje, ribe, meso, moka

Katere snovi vsebujeta živila, ki ju nisi podčrtal ali obkrožil? _____

6. naloga

A) Kako bi Simon še lahko spremenil poved *Potem ko bom oblekel pižamo, bom šel spat?*

a) Preden bom oblekel pižamo, bom šel spat.

b) Preden bom šel spat, bom oblekel pižamo.

B) Naslednje povedi spremeni tako, da jih boš začel s *Preden.*

Potem ko nam je arhitekt naredil načrt, smo začeli zidati hišo.

Preden _____

Potem ko sem pogledal skozi teleskop, sem zagledal Saturn.

Preden _____

Potem ko kapljice vode izhlapijo, nastanejo vodni hlapi.

Preden _____

Potem ko si pripravim šolsko torbo, grem spat.

Preden _____

C) Vstavi *Potem ko ali Preden.*

_____ sem se spustil s poledenelega vrha v dolino, sem si pritržil dereze.

_____ so dekleta začela peči palačinke, so pripravile testo, ponev in olje.

_____ so dekleta pripravila testo, ponev in olje, so začela peči palačinke.

_____ sem začel pisati doživljajski spis, sem izdelal miselni vzorec.

_____ sem popravil vse napake, sem besedilo prepisal na čist list papirja.

Č) Dopolni povedi.

Preden mi je zdravnik izpulil zob, _____

Medtem ko mi je zdravnik pulil zob, _____

Potem ko mi je zdravnik izpulil zob, _____

Preden sem se prijavil na tečaj računalništva, _____

Medtem ko sem izpolnjeval prijavnico za tečaj računalništva, _____

Potem ko sem se prijavil na tečaj računalništva, _____

8. naloga

A) Vprašaj se po podčrtanih delih povedi. Vprašanja napiši na črte.

Ker se je močno otoplilo, se je v gorah sprožilo veliko snežnih plazov.

Babica je odšla v Dolenjske Toplice, da bi si pozdravila sklepe.

Gasilci so pripeljali vreče s peskom, da bi preprečili poplave.

Tine se ni povzpel na Nebotičnik, ker se boji višine.

Ker sem si zlomil očala, mi je mama kupila nova.

Deklice so pekle palačinke, da bi potešile svojo sladkosnednost.

B) Kaj je obkroženo v naslednjih povedih: posledica, vzrok ali namen?

Na črtice napiši črke P, V ali N.

Ker se je močno otoplilo, se je v gorah sprožilo veliko snežnih plazov. _____

Babica je odšla v Dolenjske Toplice, da bi si pozdravila sklepe. _____

Nad Ljubljansko kotlino je gosta megla, zato je letališče zaprto. _____

Gasilci so pripeljali vreče s peskom, da bi preprečili poplave. _____

Tine se ni povzpel na Nebotičnik, ker se boji višine. _____

Jutri imamo zdravniški pregled, zato ne bom vprašan matematike. _____

C) Vstavi *ker*, *zato* ali *da bi*.

Lastovke se selijo za hrano proti jugu, _____ ne jedo vsega.

Ptice imajo telo pokrito s perjem, _____ imajo stalno temperaturo.

Zelena žolna je zelo koristna, _____ uničuje gozdne škodljivce.

Kukavičji mladič je velik in potrebuje veliko hrane, _____ izrine iz gnezda jajca in druge mladiče.

Kukavica spada med ptice selivke, _____ odleti jeseni proti jugu.

Kukavičji mladič izrine iz gnezda jajca in druge mladiče, _____ dobil dovolj hrane.

Metulj se hrani z rastlinami, _____ povzroča škodo.

Deklice so bile lačne, _____ so začele peči palačinke.

Lastovke se selijo proti jugu, _____ imele dovolj hrane.

Z dvorišča se je valil gost dim, _____ je hišnik zaprl okno.

Fantiča sta bila podhlajena, _____ so ju reševalci odpeljali v bolnišnico.

Gasilci so pripeljali vreče s peskom, _____ je reka močno narasla.

Č) Povedi z besedo *ker* spremeni tako, da boš v njih uporabil besedo *zato*; povedi z besedo *zato* pa spremeni tako, da jih boš začel z besedo *Ker*.

Babico bolijo sklepi, zato je odšla v Dolenjske Toplice.

Oče je kupil Cenetu teleskop, ker ga zanima vesolje.

Jež spada med žužkojede, ker se hrani z žuželkami.

Sol hitro topi sneg, zato jo pozimi posipajo po cestah.

Zajec ne more glodati hrane, ker je ne more prijeti s sprednjima tačkama.

17. naloga

A) Kaj so besede žerjav, pas in list?

- a) Večpomenke.
- b) Enopomenke.

Izberi eno od teh besed in v povedih ponazori njene pomene.

B) Večpomenke poveži z njihovimi pomeni.

rak	—, —	1 ptica
lastovka	—, —	2 glasbilo
kol	—, —	3 žival
rog	—, —	4 bolezen
		5 način skoka v vodo
		6 nezadostna ocena
		7 roževinast ali koščen izrastek na glavi nekaterih živali
		8 predmet

Če najdeš v SSKJ še kateri pomen danih besed, ga napiši.

C) Večpomenke iz naloge B uporabi v povedih.

Č) Napiši dvojice besed, in sicer

- sopomenki: _____ – _____,
- nadpomenko in podpomenko: _____ – _____,
- protipomenki: _____ – _____.

D) V besedilu poišči sopomenke in jih podčrtaj.

Za nesrečo je bil kriv psiček, ki je stekel čez cesto. Črni kužek je imel na glavi belo liso. Mimo je pridiral Jure s kolesom. Bicikel je vrgel na tla in stekel za psom. Šofer v tovornjaku se je zaradi Juretove neprevidnosti zelo jezil. Preden se je voznik odpeljal z vlečnim vozilom, so policisti napisali zapisnik.

Čemu je pisec uporabil sopomenke? _____

E) Preberi naslednji odlomek.

Knjiga *Artemis Fowl, Operacija Arktika* vsebuje napeto zgodbo – torej prav tako, kot jih mladi danes radi beremo: o naših vrstnikih, ki imajo nenavadne sposobnosti, o njihovih nepričakovanih, zvutih načrtih, o smešnih dogodkih in pogovorih pa tudi o junakih, ki se ne borijo samo z orožjem, temveč tudi s pametjo.

Iz odlomka prepisi

- protipomenko besed *včeraj*: _____ in *resen*: _____,
- nadpomenko besede *puška*: _____,
- sopomenko besede *čitati*: _____,
- podpomenko besede *celina*: _____.

Iz odlomka prepisi besedo, ki ima isti koren kot beseda v levem stolpcu; nato jima pripiši koren.

današnji	_____	- _____
čakati	_____	- _____
črtica	_____	- _____
spregovoriti	_____	- _____
smehljati se	_____	- _____

11 BESEDE, BESEDE, BESEDE

F) Preberi dvojice besed in razloži njihov pomen.

- a) predpražnik – prašek
- b) potiti se – znojiti se
- c) hišni – pohištvo
- č) rokovati se – rožnik

V besedah pobarvaj koren.

Ali sta besedi v vseh dvojicah iz istega korena? DA NE

Obkroži črko pred besedama iz iste besedne družine.

Pojasni svojo rešitev.

G) K vsaki podčrtani besedi pripiši besedi iz iste družine.

- Rad igram badminton. _____ _____
- Kdo so vaši najzvestejši bralci? _____ _____
- Mi lahko pripraviš sok? _____ _____
- Vzemi kuhalnico in premešaj omako. _____ _____

20. naloga

A) Prebral boš besedilo o ozkolistnem trpotcu.

Kaj je ozkolistni trpotec?

- a) Žival.
- b) Rastlina.
- c) Naprava.

Po čem tako sklepaš? _____

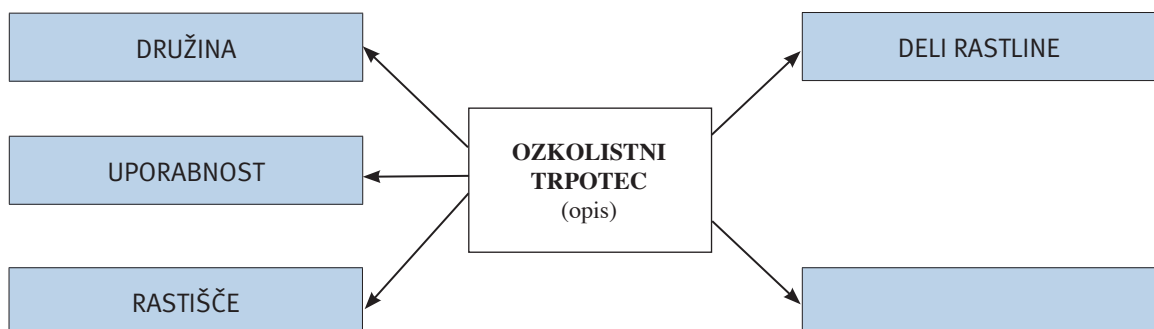
2. Pred branjem besedila razmisli, kaj pomenijo naslednji izrazi. Poveži.

1	astma	_____	rastlina, ki raste/cveti več let
2	bronhitis	_____	moški spolni organ pri rastlini
3	dvospolna rastlina	_____	bolezen, pri kateri je vneta sapnica
4	korenika	_____	rastlina, ki ima moške in ženske spolne organe hkrati
5	prašnik	_____	podolgovato in odebeljeno podzemeljsko steblo pri nekaterih rastlinah
6	trajnica	_____	bolezen z napadi dušenja, naduha

Kaj misliš, kako so ti izrazi povezani z ozkolistnim trpotcem?

C) Pred branjem besedila si oglej miselni vzorec s ključnimi besedami.

V prazno okence napiši manjkajočo ključno besedo.

Č) Preberi besedilo.

OZKOLISTNI TRPOTEC (PLANTAGO LANCEOLATA)

Ozkolistni trpotec (tudi: suličasti trpotec, špičasti trpotec, volčji jezik, žlebinec, žilnjak, kozja rebrca, pripotec) je trajnica in spada v družino trpotčevk.

Ima koreniko, liste, steblo in cvet. Iz korenike, ki je v zemlji, spomladi poženejo listi. Ti so suličasti, podolžno žilnati in rahlo dlakavi. Na dnu so združeni v prizemni rozeti. Iz njene sredine se dviga pokončno steblo, visoko do 40 cm. Steblo je po navadi brez listov, na vrhu pa od aprila do septembra nosi cvet, tj. rjav klas, iz katerega štrlijo svetlo rumeni prašniki (ozkolistni trpotec je namreč dvospolna rastlina).

Raste na suhih tleh in na svetlih krajih, npr. po travnikih in pašnikih, ob njivah in poteh.

Ozkolistni trpotec je zelo zdravilna rastlina. Njegovi listi (in tudi korenika) namreč vsebujejo snovi, ki blažijo kašelj, rahljajo sluz in pospešujejo izkašljevanje. Pomaga torej pri bronhitisu in astmi, deluje pa tudi proti želodčnim in črevesnim boleznim, izboljšuje krvni obtok in pospešuje tvorjenje krvi. Iz zdravilnih snovi je izdelan trpotčev sirup, ki ga lahko kupimo v lekarni.

D) Kaj vse si zvedel o ozkolistnem trpotcu? Preglednico najprej dopolni s ključnimi besedami, k tem pa nato pripiši bistvene podatke.

OZKOLISTNI TRPOTEC	

E) Ob dopoljnjeni preglednici obnovi opis ozkolistnega trpotca.

F) Obkroži pravilno trditev.

Ozkolistni trpotec

- a) ima na koncu listov cvetove.
- b) ima liste na vrhu stebela.
- c) nima listov.
- č) ima liste samo pri dnu stebela.

Pri trpotcu vsebujejo zdravilo

- a) cvetovi.
- b) samo listi.
- c) steblo.
- č) listi in korenika.

V zdravstvu uporabljajo trpotec za zdravljenje bolezni

- a) okostja.
- b) dihal.
- c) čutil.
- č) prebavil.
- d) obtočil.

G) Koliko imen te rastline je navedenih v besedilu? _____

Ali so vsa ta imena slovenska? DA NE

Pojasni odgovor. _____

Iz katerega jezika izvira neslovensko ime? _____

Ali ga uporabljamo vsi ljudje ali samo strokovnjaki? _____

Ali imajo vse rastline in živali strokovno ime? DA NE

Izberi eno od slovenskih imen za ozkolistni trpotec in razloži, zakaj mu ljudje rečejo tako.

Ime: _____

Razlaga: _____

H) Iz zadnjega odstavka besedila o ozkolistnem trpotcu prepisi

– besedi, ki spadata v isto besedno družino kot beseda *listavec*:

_____ ,

– besedi, ki spadata v isto besedno družino kot beseda *izkrvaveti*:

_____ ,

– besedi, ki spadata v isto besedno družino kot beseda *pokašljujem*:

_____ ,

– sopomenko besede *naduha*: _____ ,

– protipomenko besede *prodamo*: _____ ,

– protipomenko besede *zavira*: _____ ,

- protipomenko besede *strupen*: _____,
- nadpomenko besede *bronhitis*: _____,
- podpomenko besede *zdravilo*: _____,
- nadpomenko besedne zveze *ozkolistni trpotec*: _____.

14. naloga

A) Preberi besedilo in obkroži samostalnike.

Knjižnica je srce vsake šole. Če je v njej še prijazen, vljuden in potrpežljiv knjižničar ali knjižničarka, jo še raje obiskujemo. Učence vodijo po knjižnici napisi. Opazimo jih že ob vstopu; so različne velikosti, oblike in barve ter označujejo razne stvari. Prostore označujejo napisi IZPOSOJA, VRAČANJE GRADIVA, INFORMACIJE, ČITALNICA, KATALOGI.

Samostalnike prepisi na ustrezno mesto v preglednici.

SPOL	SAMOSTALNIKI
moški	
ženski	
srednji	

B) Naslednjim samostalnikom določi število. Prepisi jih na ustrezno mesto v preglednici.

hiše, otroka, svečnik, nesreča, jopice, lista, golobi, ptica, strašilo, sok, želji, prestopki, svinčnika, slike, sobi

ŠTEVILO	SAMOSTALNIK
ednina	
dvojina	
množina	

C) K samostalnikom ženskega spola pripiši protipomenke.

mladost	_____	grobost	_____
prihodnost	_____	notranjost	_____
prijaznost	_____	varnost	_____
počasnost	_____	natančnost	_____

14 KDO ALI KAJ JE TO?

Č) K imenom za moške osebe pripiši imena za ženske.

uradnik	_____	založnik	_____
slikar	_____	pevec	_____
dirigent	_____	pešec	_____
voznik	_____	spremljevalec	_____

D) Samostalnike prepisi na ustrezno mesto v preglednici.

veselje, kri, jetra, Moravče, branje, vreme, usta, Jesenice, Trebnje, solzenje, čas, pljuča

EDNINSKI SAMOSTALNIKI	MNOŽINSKI SAMOSTALNIKI

30. naloga

A) Kdaj praznujemo pusta? _____

Čemu ga praznujemo? _____

Kaj storimo, kadar je pust? _____

Si tudi ti nadeneš masko? _____

Koga najraje predstavljaš? _____

Zakaj? _____

Katere pustne maske še poznaš? _____

B) Oglej si posnetek. Klikni [tukaj](#).

C) O kom govori posnetek? _____

Kdo je kurent? _____

Za kateri del Slovenije je značilen? _____

Č) V katerem zapovrstju so bila na posnetku predstavljena kurentova oblačila?

a) Od nog do glave.

b) Od glave do nog.

D) Izberi, kaj ima kurent na glavi, na trupu, na nogah in v rokah.

čevlje, nogavice, zvonce, ježevko, kožuh, kapo, robce, verigo

Na glavi: _____

Na trupu: _____

Na nogah: _____

V rokah: _____

E) Posnetek si oglej še enkrat. Klikni [tukaj](#).

F) Ali so oči, nos in usta človeka, ki je preoblečen v kurenta, dobro vidni? DA NE

Zakaj? _____

Kako pa lahko gleda? _____

Kako lahko diha? _____

V kaj je podaljšana odprtina za nos? _____

Kaj ima namesto zob? _____

Kaj mu visi iz ust? _____

Kaj je na vrhu kape? _____

G) Poveži, kakšno opravo ima kurent.

- 1 Kapa je _____ vranja ali puranja.
- 2 Jezik je _____ ovčji.
- 3 Brki so _____ kravji.
- 4 Perut je _____ goveja.
- 5 Rogova sta _____ kožuhovinasta.
- 6 Trakovi so _____ svileni.
- 7 Kožuh je _____ rdeč.
- 8 Zvonci so _____ sirkovi.
- 9 Robci so _____ črni.
- 10 Nogavice so _____ rdeče ali zelene.
- 11 Čevlji so _____ vezeni.

H) Kaj pomeni beseda *maska* v naslednjih povedih?

Pripravljamo se na ples v maskah.

Za čistejšo kožo priporočamo kumarično masko.

Šele na morju je ugotovil, da je podvodno masko pozabil doma.

Ali veš, kdaj je treba uporabiti plinsko masko?

Ali je beseda *maska* enopomenka ali večpomenka? _____

I) Napiši nadpomenko za *nos, oči, jezik*. _____

Napiši tri podpomenke za *oblačilo*. _____

J) **Dopolni povedi. Izbiraj med besedami:** *masker, maskerski, maskiranec, maskiranje, maskirnica*.

Opravila je _____ tečaj.

Kdor se poklicno ukvarja z _____, je _____.

Na televiziji je bil predvajan posnetek pogovora z igralko Mileno Zupančič; narejen je bil v _____.

Banko je oropal oborožen _____.

Ali spadajo besede, ki si jih vpisal, v isto besedno družino? DA NE

Ali so vse besede, ki si jih vpisal, samostalniki? DA NE

K) **V naslednji skupini poišči edninske in množinske samostalnike in jih prepisi v ustrezno skupino.**

zobje, jezik, nos, oko, usta, svila, čevlji, nogavice, usnje, zvonec, ježevka

Edninska samostalnika sta: _____

Množinski samostalnik je: _____

L) **Glasno preberi naslednje povedi. Bodi pozoren na izgovor podčrtanih besed.**

Slovenija ima še en praznik, ki oznanja začetek pomladi, to je jurjevanje.

Jurjevanje je doma v Beli krajini. Osrednji dogodek je sprevod Zelenega Jurija in slavnostno okrašenega drevesa po Črnomlju.

V podčrtanih besedah pobarvaj črko, s katero je zapisan najglasneje izgovorjeni samoglasnik.

Katero črko si pobarval? _____

Razmisli, kateri samoglasnik je zapisan s to črko – široki e ali ozki e.

Besede prepisi na ustrezno mesto v preglednici.

BESEDA	
Z OZKIM E	S ŠIROKIM E

Kateri samoglasnik pa je s črko *e* zapisan v besedi *dogodek*?

- a) Ozki e.
- b) Polglasnik.
- c) Široki e.

M) Vstavi manjkajoče črke.

Skrbimo za ohranjenost kulturne dediščine.

Največje pustno dogaja se vedno na Ptuju in v Cerknici.

Kurenti so z oglušujočim truščem zvončev naznanili svoj prihod.

Ta maska je zelo priljubljena.

Strokovnjaki pravijo, da maska omogoči človeku, da pokaže svoj pravi obraz.

31. naloga

Preberi uganke in jih reši. Rešitve napiši na črte.

Kadar je praznična, v vetru vihra,
če pa žaluje, visi s pol droga.

Povsod je okrogla – pa jo zgrabi za vrat!
Iz rok ti uhaja, skaklja preko trat,
a včasih med bloki tako poskoči,
da se v začudenju okno razpoči.

Na nosu sedijo, drže se za ušesa,
saj nič ne vidijo brez očesa.

15. naloga

A) Vstavi manjkajoči del definicije.

_____ je krogla, ki upodablja Zemljo.

_____ je morski val, ki je ogromen in je posledica podmorskega potresa.

_____ je vremenski pojav, za katerega so značilni hudi nalivi, grmenje, bliskanje, viharen veter in včasih tudi toča.

Inhalator je _____, ki omogoča dihanje.

Imenik je _____, v katerem so imena razvrščena po abecednem redu.

Rebro je _____, ki se zadaj veže na hrbtenico, spredaj pa na prsnico.

Poveži.

V prvih treh definicijah sem vstavil _____ 1 nadpomenko.

V preostalih definicijah sem vstavil _____ 2 definirani pojem oz. izraz.

3 njegove značilnosti.

B) Dopolni nepopolne definicije. Najprej vpiši nadpomenke – izbiraj med izrazi čas, organ, krvna celica, brenkalo, računalniški program, žila.

Virus je _____

Urejevalnik besedil je _____

Mišica je _____

Možgani so _____

Levkocit ali bela krvnička je _____

Eritrocit ali rdeča krvnička je _____

Koledarsko leto je _____

Sončev dan je _____

Arterija je _____

Vena je _____

18 KAJ JE VARNA TOČKA?

Kitara je _____

Citre so _____

Kaj bosta imeli definiciji z isto nadpomenko različno? _____

Definicije nato dopolni še s tretjim delom – tega za vsako dvojico definicij prepisi z naslednjega seznama.

s katerim pišemo besedila.

ki uničuje podatke, shranjene v računalniku.

ki s krčenjem omogoča gibanje in premikanje.

ki obdeluje informacije.

ki se bori proti okužbam.

ki prenaša kisik.

ki preteče med dvema poldnevoma.

ki preteče med istima datumoma.

po kateri teče kri od srca proti drugim delom telesa.

po kateri teče kri iz telesa v srce.

ki ima 4 ali 5 melodijskih in 37 spremljevalnih strun ter med igranjem leži na mizi.

ki ima 6 strun in ga med igranjem držimo v rokah.

C) S čim si imel največ težav pri dopolnjevanju definicij?

a) Z vstavljanjem definiranega pojma oz. izraza.

b) Z vstavljanjem nadpomenke.

c) Z vstavljanjem značilnosti pojma.

Zakaj?

13. naloga

Oglej si preglednico.

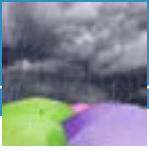
URA DAN	5 ^h	9 ^h	12 ^h	18 ^h
Ponedeljek	7 °C	11 °C	15 °C	11 °C
Torek	5 °C	5 °C	10 °C	8 °C
Sreda	8 °C	9 °C	11 °C	6 °C

A) Kaj je predstavljeno v tej preglednici? _____

B) Ali so naslednje trditve o tej preglednici pravilne?

Temperatura je bila vsak dan izmerjena trikrat.	DA	NE
Temperatura je bila najvišja v ponedeljek opoldne.	DA	NE
V sredo je bila temperatura zjutraj in dopoldne enaka.	DA	NE
Temperatura je bila najnižja v sredo zvečer.	DA	NE
Trikrat je bila temperatura 11 °C.	DA	NE
V Sloveniji so po navadi take temperature okoli božiča.	DA	NE

Napačne trditve popravi in jih pravilne napiši na črte.

C) Podatke iz preglednice predstavi z diagrami, in sicer si izberi, kaj boš predstavil:

- kako se je spreminjala temperatura v ponedeljek,
- kako se je spreminjala temperatura v torek,
- kako se je spreminjala temperatura v sredo,
- kolikšna je bila temperatura vse tri dni zjutraj,
- kolikšna je bila vse tri dni dopoldne,
- kolikšna je bila vse tri dni opoldne,
- kolikšna je bila vse tri dni popoldne.

7. naloga

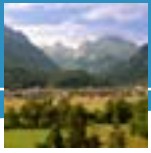
A) Napiši imena prebivalcev in prebivalk slovenskih pokrajinskih enot.
Piši s pisanimi črkami.

POKRAJINSKA ENOTA	PREBIVALEC	PREBIVALKA
PRIMORSKA		
GORENJSKA		
NOTRANJSKA		
DOLENJSKA		
KOROŠKA		
ŠTAJERSKA		
PREKMURJE		
BELA KRAJINA		

B) Iz krajevnih imen tvori imena prebivalcev in prebivalk.

KRAJ	PREBIVALEC	PREBIVALKA
Kranj		
Vipava		
Velenje		
Bohinj		
Tolmin		
Metlika		
Ljutomer		
Drežnica		
Cerknica		
Škofja Loka		
Kranjska Gora		
Velike Lašče		
Novo mesto		

C) Odgovori na vprašanja; dopolni odgovore.

Kateri jezik govorijo Slovenci?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Nemci?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Američani?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Italijani?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Francozi?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Hrvati?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Španci?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Madžari?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Kateri jezik govorijo Albanci?

Govorijo _____ jezik oz. _____.

Č) Podčrtane besede zamenjaj s pridevniki.

vino <u>iz Slovenije</u>	_____	vino
sir <u>iz Francije</u>	_____	sir
ura <u>iz Švice</u>	_____	ura
trava <u>iz Anglije</u>	_____	trava
ples <u>iz Španije</u>	_____	ples
pomaranče <u>iz Italije</u>	_____	pomaranče
predsednik <u>iz Poljske</u>	_____	predsednik
obala <u>na Hrvaškem</u>	_____	obala

Vprašaj se po napisanih pridevniki; vprašalnico napiši na črto. _____

Katere pridevnike si tvoril?

- a) Lastnostne.
- b) Vrstne.
- c) Svojilne.

S katero začetnico si jih napisal? _____

Ali je tako prav? DA NE

Pojasni svoj odgovor. _____

7. naloga

A) Stvarna lastna imena prepisi s pisanimi črkami.

Svetlana Makarovič:
SPET KOSOVIRJI!
25. 3. ob 11.00 in 17.00

Renata Ercegovič:
PINGVIN COFEK
26. 3. ob 11.00 in 17.00

Anton Tomaž Linhart:
**TA VESELI DAN ALI
MATIČEK SE ŽENI**
26. 3. ob 19.00

Prodaja vstopnic od torika
do petka med 16.00 in 18.00,
v soboto med 10.00 in 12.00
ter uro pred predstavo.
Informacije: 080 2004,
www.lgl.si

B) Preglednico dopolni s svojimi primeri.

	STVARNO LASTNO IME IZ		
	IZ ENE BESEDE	IZ VEČ BESED	
		npr. <i>Svinjski pastir</i>	npr. <i>Klobuk gospoda Konstantina</i>
NASLOV KNJIGE			
NASLOV TV-ODDAJE			
NASLOV FILMA			
NASLOV REVIJE			
IME TRGOVINE			